

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ett företagaravdrag

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ett företagaravdrag (RP 176/2016 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- Lagmotion LM 68/2016 rd Antero Vartia gröna m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- specialsakkunnig Anu Rajamäki, finansministeriet
- överinspektör Matti Mäkelä, jord- och skogsbruksministeriet
- överinspektör Markus Kautto, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Jukka Hakola, Finlands Kommunförbund
- skatteexpert Tero Honkavaara, Finlands näringsliv rf
- direktör Ann-Mari Kemell, Centralhandelskammaren
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- direktör Anna Lundén, Företagarna i Finland rf
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas centralförbund rf
- biträdande professor Tomi Viitala, Aalto-universitetet
- professor (emeritus) Heikki Niskakangas.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Kuusamo samfällda skog
- Mustiala samfällda skog
- Suomen yhteismetsät ry

Betänkande FiUB 29/2016 rd

- Akava ry
- Skogsindustrin rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslås det att inkomstskattelagen ändras. In i lagen ska tas en bestämmelse om ett så kallat företagardrag. Enligt förslaget ska inkomstskattelagen ändras så att det vid beskattningen dras av fem procent från resultatet av näringsverksamhet, jordbruk och renskötsel när resultatet beaktas i beskattningen av fysiska personer eller dödsbon. Vid beskattningen av skogsbruk beaktas ett motsvarande drag.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2017. Ändringen tillämpas första gången vid beskattningen för 2017.

Lagmotionen

I lagmotion LM 68/2016 rd föreslås att företagardrag beviljas vid inkomster på högst 50 000 euro för att jämna ut effekterna på inkomstfördelningen. I så fall får alla avdragsberättigade företag det drag på 5 procent som föreslås upp till denna gräns, men för beskattningsbar inkomst på över 50 000 euro beviljas företagardraget på 5 procent inte längre.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med vissa ändringar. Ändringarna motiveras separat i detaljmotiven.

Utskottet ser det som viktigt att beskattningen hålls inom en internationell ram och förblir konkurrenskraftig när omvärldsvillkoren förändras, också andra när det gäller andra företag utöver aktieföretag. Propositionen jämnar ut skillnaderna i skattegrad mellan kapitalinkomstdelen hos företag i aktieföretagsform och andra företagsformer och bidrar på så sätt till företagsformernas neutralitet. Propositionens syften kan anses godtagbara trots att ändringarna inskränker skattebasen och komplicerar skattesystemet. Trots att olika synpunkter har framförts på förslagets sysselsättningsverkningar, sporrar det till företagsverksamhet och på så sätt främjar det också verksamhet som egenföretagare. Eftersom propositionen kan väntas öka verksamheten i företagsform på rätt sätt, är det angeläget att Skatteförvaltningen beaktar den i sin kundrådgivning och sina anvisningar. Utskottet anser att Skatteförvaltningens tillämpningsanvisning i ärendet går i rätt riktning

Betänkande FiUB 29/2016 rd

och att retroaktiva tolkningar som missgynnar skattskyldiga bör begränsas till klara missbruksfall.

Utskottets förslag till ändringar har inga nämnvärda konsekvenser för statens skatteintäkter.

DETALJMOTIVERING

30 a §. Företagaravdrag. Utskottet anser att företagaravdraget ska göras enhetligt i beskattningen av enskilda näringsidkare, jord- och skogsbrukare samt rennäringsidkare. Propositionen får inte leda till strängare beskattning för de skogsbrukare vars verksamhet går med förlust. Därför föreslår utskottet att inkomster och utgifter ska beaktas till fullt belopp vid beräkningen av nettokapitalinkomst eller negativ kapitalinkomst av skogsbruk och att företagaravdraget beräknas på motsvarande sätt som för andra skattskyldiga med rätt till företagaravdrag. Därför stryks det föreslagna 30 a § 2 mom. i inkomstskattelagen och bestämmelser om företagaravdrag från kapitalinkomst av skogsbruk införs i en ny 1 mom. 6 punkt.

När det föreslagna 2 mom. utgår verkar företagaravdraget inte på beräkningen av negativt resultat och regleringen är i detta avseende enhetlig i förhållande till andra skattskyldiga som har rätt till företagaravdrag. Den nya 1 mom. 6 punkten motsvarar i huvudsak sättet att beräkna företagaravdrag för andra skattskyldiga med rätt till avdraget. Vid beräkning av företagaravdrag i fråga om skogsbruk avdras från kapitalinkomst av skogsbruk enligt 43 § skogsavdrag enligt 55 § och andra avdrag från kapitalinkomst av skogsbruk enligt 56 § plus den utgiftsreservering som avses i 111 §. På grund av skattesystemets struktur inverkar förluster i skogsbruket under tidigare skatteår inte på beräkningen av företagaravdraget. Skogsbruket utgör ingen separat inkomstkälla, och negativ kapitalinkomst av skogsbruk fastställs inte separat som förlust inom skogsbrukets kapitalinkomstslag som den skattskyldige kan dra av från kapitalinkomster av skogsbruk under de följande åren.

124 §. Fastställande av skatten. Företagaravdraget gäller inte samfällda förmånens verksamhet. Men utskottet ser det som angeläget att propositionen inte försvagar ställningen för exempelvis samfällad skog som en form av skogsbruk i relation till skogsbruk som bedrivs av fysiska personer. Därför föreslår utskottet att företagaravdraget ska gälla också verksamhet som bedrivs av en samfällad förmån, men på grund av skattesystemets struktur och för att garantera likabehandling föreslår utskottet att de samfällda förmånernas skattesats sänks analogt med företagaravdraget avrundat till närmaste halva procentenhet. På så sätt sjunker skattesatsen för samfällda förmåner från 28 till 26,5 procent. Skattesatsen för samfällda förmåner tillämpas bland annat på samfällda skogar. Utskottet har behandlat samfällda skogars ställning i beskattningshänseende och eventuellt tillhörande skattestöd i sitt betänkande FiUB 23/2011 rd.

Motionen

Utskottet föreslår att lagmotion LM 68/2016 rd förkastas.

Betänkande FiUB 29/2016 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 176/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 68/2016 rd.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 124 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1546/2015, och fogas till lagen en ny 30 a § som följer:

30 a §

Företagaravdrag

Från skatteårets inkomst av näringsverksamhet, jordbruk, skogsbruk och renkötsel som beskattas som inkomst för fysiska personer och dödsbon dras av fem procent som företagaravdrag till den del det är fråga om

- 1) i 15 § 2 mom. avsedd nettoinkomst för delägare i beskattningssammanslutningar efter avdrag för delägarrens för tidigare skatteår fastställda förluster av sammanslutningens jordbruk,
- 2) en i 16 § 1 mom. avsedd andel i inkomsten av en näringsammanslutnings näringsverksamhet eller en i 16 § 2 mom. avsedd andel i inkomsten av en näringsammanslutnings jordbruk efter avdrag för skattefria dividender avsedda i 16 § 3 mom.,
- 3) en i 16 a § avsedd andel i utländska sammanslutningars och europeiska ekonomiska intressegrupperingars inkomst av näringsverksamhet eller jordbruk efter avdrag för delägarrens andel av tidigare skatteårs förluster från sammanslutningens näringsverksamhet eller jordbruk,
- 4) i 30 § 1 mom. avsedd företagsinkomst som ska fördelas,
- 5) i 44 § 2 mom. avsedd nettoavkastning från renkötsel,
- 6) i 43 § avsedd kapitalinkomst för en fastighet som ska anses som en gårdsbruksenhet, efter avdrag för de avdrag som avses i 55 och 56 § samt den utgiftsreservering som avses i 111 §.

Vid beskattningen av inkomsten av skogsbruk för en fastighet som ska anses som en gårdsbruksenhet görs företagaravdraget så att vid beräkningen av nettokapitalinkomsten av skogsbruk beaktas

1) 95 procent av den kapitalinkomst som avses i 43 §, efter avdrag för de avdrag som avses i 55 och 56 § samt den utgiftsreservering som avses i 111 §, och

Betänkande FiUB 29/2016 rd

~~2) 95 procent av den negativa kapitalinkomsten av skogsbruk.~~

124 §

Fastställande av skatten

På kapitalinkomst betalas 30 procent i inkomstskatt (*inkomstskattesats för kapitalinkomst*). Till den del den beskattningsbara kapitalinkomsten för en skattskyldig överstiger 30 000 euro betalas 34 procent i inkomstskatt (*höjd inkomstskattesats för kapitalinkomst*). Inkomstskattesatsen för samfund är 20 procent. Inkomstskattesatsen för samfällda förmåner är 26,5 procent. Angående fördelningen av samfundsskatten och skatten på samfällda förmåner mellan olika skattetagare bestäms i lagen om skatteredovisning (532/1998).

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2017.

Helsingfors 25.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
vice ordförande Ville Vähämäki saf
medlem Touko Aalto gröna
medlem Timo Heinonen saml
medlem Eero Heinäluoma sd
medlem Kauko Juhantalo cent
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Krista Kiuru sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Mika Lintilä cent.
medlem Mats Nylund sv
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Mika Niikko saf

Betänkande FiUB 29/2016 rd

ersättare Eero Suutari saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.

Betänkande FiUB 29/2016 rd
Reservation 1 /sd

RESERVATION 1 /sd

Motivering

Propositionen strider mot regeringsprogrammet.

I propositionen föreslås en bestämmelse i inkomstskattelagen om så kallat företagaravdrag. Fem procent av resultatet av näringsverksamhet, jordbruk och renskötsel får avdras i beskattningen. Motsvarande avdrag ska också gälla kapitalinkomster av skogsbruk.

I propositionsmotiven hänvisas till regeringsprogrammet enligt vilket Finland ska göras till ett mer konkurrenskraftigt land också genom en reform av beskattningen av företagande, ägande och investeringar. I anslutning till det införs ett företagaravdrag för de företagsformer som inte omfattades av den sänkning av samfundsskatten som genomfördes 2014.

Men ”företagaravdraget” står i strid med det beskattningsrelaterade spetsprojekt enligt vilket den bärande principen för beskattningen är bred skattebas och låg skattesats. De sakkunniga som skattedelegationen har utfrågat har konstaterat att ”företagaravdraget” urholkar skattebasen och komplicerar beskattningen ytterligare. En modell där endast en del av en inkomst är skattepliktig skulle vara exceptionell i skattesystemet och ifrågasätter självfallet äktheten i bestämningen av själva skattesatsen. Det konstateras generellt att samfundsskatten är alltför komplicerad, men regeringen gör den än mer svårbegriplig. Vid utfrågningen av sakkunniga konstaterades att expertgrupperna i skattefrågor — bland de viktigaste Hetemäkis arbetsgrupp från 2010 — inte har föreslagit företagaravdrag. Den ändring som regeringen föreslår motsvarar således inte den olägenhet i beskattningen som experterna noterar, utan är ett politiskt mål för Företagarna i Finland rf. Enligt experternas definition handlar det om en särskild skatteförmån som riktas till en viss grupp.

Men utskottets knapphändiga betänkande beaktar inte yttrandena från de sakkunniga, utom när propositionen har gjorts om för att tjäna specialgruppers och intresseorganisationers behov. För dessa extrakostnader framställs ingen utgiftsbudget, utan det konstateras svepande att ”ändringarna har inga nämnvärda konsekvenser för statens skatteintäkter”. När man gör tillägg i miljonklass i avdraget som med avseende på de beräknade fördelarna redan i sig är dyrt (över 120 miljoner euro), kan beräkningen inte anses tillräcklig och tillägget kan inte anses ansvarsfullt.

Enhetlighet i beskattningen av företagsformer

Propositionen baserar sig på det felaktiga antagandet att efter att samfundsskatten har sänkts råkar övriga bolagsformer i en ofördelaktig ställning som ska korrigeras genom ”företagaravdraget”. Flera sakkunnigyttanden som betänkandet förbigår anser att påståendet är felaktigt.

Beskattningen av bolagsformer kan inte jämföras sinsemellan. Privata näringsidkare och personbolag undgår många administrativa krav som ställs på aktiebolag. De kan dra av 30 procent av löneutgifterna som driftsreservering och 30 procent av löneutgifterna räknas till nettoförmögenheten enligt vilken indelningen i förvärvsinkomst och kapitalinkomst görs. Jordbruk kan göra utjämningsavsättning och skogsbruk har skogsavdrag och utgiftsreservering. Olika företagsformer

Betänkande FiUB 29/2016 rd **Reservation 1 /sd**

har olika skattebas. Också propositionen (s. 12) konstaterar att skillnaderna i skattesystem ”grundar sig på att företagsformernas verksamhet är olika, och en helt jämlik beskattning är omöjlig utan strukturella ändringar i systemet.”

I sitt utlåtande om lagutkastet föreslog Statens ekonomiska forskningscentral att eventuella ändringar i bolagsbeskattningen ska ses som en helhet och avrådde från att genomföra en lösryckt åtgärd som komplicerar systemet och vars effekter inte är beräknade i detalj.

I propositionen medges det i flera punkter att skillnaderna i beskattningen av olika bolagsformer beror på skillnader i bolagens verksamhet. Inkomsterna hos näringsidkare och personbolag avviker inte från löneinkomster, inkomstbildningen är mindre än inom aktiebolag i genomsnitt. När omsättningen växer är ett aktiebolag mer ändamålsenligt.

Utfrågningen av sakkunniga visar att det inte går att se någon särskild spänning mellan olika samskapsformer eftersom de skattskyldiga i allmänhet fritt kan välja företagsform. Ingenting hindrar en företagare från att optimera sin beskattning genom att övergå från personbeskattning till aktiebolagsbeskattning. Även om det är sant att Finlands företagsfält domineras av aktiebolag, finns det ingen orsak att se det som ett problem.

Det är vilseledande och egennyttigt att påstå att sänkt samskapskatt skulle ha lett till sänkt skatt på aktiebolagsvinst. Samtidigt skärptes nämligen beskattningen av utdelningar. Vid beskattningen av vinst i aktiebolag utgör beskattningen av bolaget och delägaren en helhet. Också i propositionen (s. 13) konstateras att ”den totala skattebördan på vinst som icke-noterade aktiebolag delar ut till fysiska personer är i dag 26,0–26,8 procent.” Endast för en bråkdel av näringsidkarna eller personbolagen är beskattningen strängare — och eftersom det förutsätter full kapitalandel utan reservering ur lönededel, kan ”olägenheten” endast gälla ensamföretagare med goda inkomster.

Propositionen konstaterar (s. 13) att ”För det fåtal företag som omfattas av avdraget och har en stor företagsinkomst räknat i euro är skattebördan på företagsinkomsten ... större än den totala skattebördan på vinst från ett icke-noterat aktiebolag.” Skillnaderna i skattesats är således inte ens teoretiskt ett så betydande problem att detta lagförslag skulle vara befogat. Det handlar om en skatteförmån som erbjuds ”ett fåtal företag”.

Förvärvsinkomstkatten är rätt jämförelsegrund.

En överväldigande majoritet av dem som har rätt till ”företagaravdraget” betalar inte ens tillnärmelsevis 26—26,8 procent i skatt, för att inte tala om 30 procent enligt den lägre skattesatsen för kapitalskatt, som vore förmånligare än skatt på förvärvsinkomst om de årliga förtjänsterna är över 39 000 euro per år.

Propositionen visar att merparten av näringsidkarna (77 %), personbolagen (79 %) och jordbrukarna (77%) tjänar under 30 000 euro.

Med så små inkomster är förvärvsinkomstbeskattning fördelaktigare för merparten av de som har rätt till ”företagaravdrag”. Enligt propositionen (s. 7) beskattas ”över 90 procent” av resultatet för

Betänkande FiUB 29/2016 rd **Reservation 1 /sd**

näringsidkare och cirka 77 procent av resultatet för delägare i personbolag och 55 procent av jordbruksidkarnas inkomster som förvärvsinkomst.

”På grund av de små inkomstbildningarna och den därav följande lätta beskattning av förvärvsinkomsterna är beskattningen av småföretag i nuläget lättare än samfundsskattesatsen, 20 procent, i en tydlig majoritet av fallen.” (s. 7) Av dem som har rätt till ”företagaravdrag” beskattas således tre fjärdedelar enligt förvärvsinkomst. Förslaget kan således också i detta avseende motiveras med olika beskattning för olika företagsformer, men riktigare är att jämföra den totala skattebördan för utdelning av ett aktiebolag och skatt på förvärvsinkomst.

Propositionen konstaterar mycket riktigt (s. 7): ”Beskattningen av förvärvsinkomsterna har sedan mitten av 1990-talet systematiskt lättats upp med sammanlagt cirka tio procentenheter, vilket också har minskat beskattningen av småföretagsformerna. De största lättnaderna har dessutom riktats till de låga inkomstnivåerna, där merparten av näringsidkarna, personbolagen och jordbruksidkarna opererar.”

Därför har det vid sakkunnigutfrågningen ställts frågan om de allmänna lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomst räcker, och det har framställts önskemål om att ifall regeringen vill gynna företagare beskattningsmässigt mer än löntagare, borde utskottets betänkande uttrycka det tydligare än propositionen gör. Detta har förbigåtts i betänkandet.

Inkomstfördelningskonsekvenser

Av dem som har rätt till ”företagaravdrag” tjänar 150 000 eller cirka hälften under 10 000 euro. Medianinkomsten är således under 10 000 euro. Medelvärde framgår inte av propositionen. Med en årsinkomst på 10 000 euro uppgår skattelättnaden enligt bedömningen till 50—150 euro per år. Summan dras således av det beskattningsbara resultatet. Enligt en schablonmässig uträkning ökar nettoinkomsten med en förvärvsinkomst på 10 000 euro med $(800 - [800 * 0,95])$ 40 euro per år.

Ju större skillnad mellan median och medelvärde, desto ojämnare fördelning. Enligt riksdagens utredningstjänst är medianen för skattelättnaden av ”företagaravdraget” 175 euro per år, och medelvärde 430 euro per år. Skillnaden är signifikant.

Propositionen konstaterar (s. 15) att de föreslagna ändringarna beräknas öka inkomstskillnaderna betydligt mätt med Ginikoefficienten. Skattelättnaden är störst för ”de få företag och deras ägare, som har stora inkomster och inte på det stora antalet företag och deras ägare, som har små inkomster.”

Enligt riksdagens utredningstjänst (31.8.2016) går nästan hälften av ”företagaravdragets” summa, 55 miljoner euro, till den högsta inkomstdecilen. Till de två högsta decilerna hänförs 60 procent av ”företagaravdraget”, således 75 miljoner euro.

Den högsta inkomstdecilen gynnas mest inte bara i eurobelopp utan också procentuellt. Den högsta inkomstdecilens nettoinkomst ökar procentuellt två gånger så mycket som den åttonde inkomstdecilen. Nyttan ökar i varje inkomstklass från första till tionde decilen. ”Företagaravdraget” ökar således regressiviteten i beskattningen av näringsidkare och personbolag.

Betänkande FiUB 29/2016 rd **Reservation 1 /sd**

Om syftet är att sänka personföretagarnas beskattning till aktiebolagens nivå genomförs det bara i de cirka 20 procent av fallen där förvärvsinkomstens progression eller den andel som beskattas som kapitalskatt är större: således företagare och yrkesutövare med goda inkomster.

Exempelvis apotekare (som fungerar lagstadgat som privata näringsidkare) får en skattelättnad på i genomsnitt över 10 000 euro, det vill säga tiotals gånger mer än genomsnittsnivån. Apotekareförbundet meddelar att apotekarnas genomsnittliga nettoförtjänst är 5700 euro per år. Enligt skatteuppgifterna kan inkomsten för den apotekare som har de största inkomsterna i landet öka med 25 000 euro per år. Andra grupper som har goda inkomster och som utövar sitt yrke i företagsform är privatläkare och advokater.

I motsats till betänkandet fokuserade utfrågningen av sakkunniga på att fördelningen av ”företagaravdraget” är ojämn och orättvis. ”En skattebefrielse på fem procent till apotekare som åtnjuter privilegium är säkert inte den politiska beslutsfattarens främsta motiv.”

”Företagaravdraget” inriktas så att det i praktiken inte hjälper en företagare med små inkomster men innebär en stor gåva utan motprestation för företagare som redan har stora inkomster.

Incitament för företagande, sysselsättnings- och tillväxteffekter

Målet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet uppmuntra till att bedriva företagsverksamhet. Ändå konstateras det på sidan 12 att det föreslagna avdraget inte bedöms ”ha några betydande effekter på företagsverksamhetens tillväxt eller ökning av företagande.”

Eftersom den stora majoriteten av dem som får ”företagaravdrag” får mindre än 100 euro per år till i nettoförtjänst, är incitamentet att inleda eller fortsätta företagsverksamhet obefintligt.

”Företagaravdraget” sporrar inte heller de mest gynnade yrkesutövarna till företagsamhet. De verkar i ett expertyrke med goda inkomster som inom många branscher kan vara och även är lönearbete. Även om verksamheten har företagsform bär de inte en egentlig företagarrisk.

Däremot stärker ”företagaravdraget” ytterligare motiven för att styra över inkomsterna från avlönat anställningsförhållande till yrkesutövare.

Enligt utskottets betänkande har ”olika synpunkter” framförts om sysselsättningsverkningarna. Men varken i propositionen eller i de skriftliga yttrandena anses positiva sysselsättningsverkningar sannolika och tillväxteffekterna anses inte på något sätt betydande.

Propositionen (s. 12) talar om ”eventuella, men som helhet sannolikt blygsamma tillväxteffekter” i de cirka 5000 företag vars resultat är över 100 000 euro per år. När förslaget ger dessa företag och deras ägare fördelar på tiotals miljoner kan det konstateras att som sysselsättnings- och tillväxtinvestering är ”företagaravdraget” en helt misslyckad och dyr metod.

Statsministeriets svar på sakkunnigytrandena sammanfattar: Det verkar uppenbart att de tillväxteffekter för företagsverksamheten som avdraget ger i fråga om de flesta företag blir blygsamma.

Betänkande FiUB 29/2016 rd **Reservation 1 /sd**

Att jämföra skogsägande med företagsverksamhet

Lagförslaget beskriver felaktigt skogsbruk som företagsamhet (s. 8) trots att skogsinkomst är kapitalinkomst och inte företagsinkomst. Att äga skog bör jämföras med placeringsverksamhet.

Det är ytterst problematiskt att egendomsinkomst hanteras som företagarkinkomst trots att verksamhetens karaktär, inkomstbildning och beskattning avviker. Därför borde ”företagaravdraget” inte gälla skogsinkomst.

Skogsinkomst (vinst av virkesförsäljning) är kapitalinkomster där förluster och kostnader inte hänförs separat till inkomstslaget utan de kan avdras från andra kapitalinkomster.

Betänkandet innehåller motiveringen att utöver att ”företagaravdraget” görs enhetligt också för skogsägare, får beskattningen för skogsägare som går på förlust inte skärpas. Motiveringen är ohållbar. Utskottets ändring innebär att företagaravdraget alltid minskar ett positivt resultat i skogsbruket men förluster minskar inte företagaravdraget. Finansministeriet konstaterar i sitt svar att ”skogsbruket får företagaravdraget på gynnsammare villkor än övrig företagsverksamhet” — eller egentlig företagsverksamhet.

När propositionens förslag till skogsgåvoavdrag dessutom också i övrigt lindrar skogsbeskattningen, är förmånen oskälig. Att jämföra kapital- och företagarkincomster försvagar logiken i beskattningssystemet.

I fråga om samfällda skogar bör man instämma i finansministeriets åsikt: Det finns inga beskattningsrelaterade orsaker att bevilja samfällda skogar företagaravdrag eftersom deras beskattning redan nu har lindrats.

Sammanfattning

”Företagaravdraget” har motiverats med en felaktig jämförelse mellan beskattningen av olika företagsformer. Dessutom jämför det felaktigt beskattningen av näringsidkare och delägare i personbolag med beskattningen av delägare i aktiebolag trots att den stora majoritetens inkomster beskattas i beskattning för förvärvsinkomst.

”Företagaravdraget” gäller inte företagare med små inkomster utan ger företagare med stora inkomster oskäliga förmåner. Betydelsen som incitament för företagsamhet är obefintlig.

I det nuvarande läget för statsfinanserna är det ansvarslöst med en förlust av skattemedel på upp till 123 miljoner euro som inte har någon nämnvärd sysselsättnings- eller tillväxtverkan. Att jämföra skogsägande med företagsverksamhet är inte befogat.

Samma satsning bör riktas till små och medelstora företag för att förbättra deras omvärldsvillkor, för att sporra till genuin företagsamhet och för att gynna sysselsättning och tillväxt. Mycket effektivare vore rätt till avdrag för lönekostnader för en första utomstående anställd (LM 107/2106 rd) som framför allt skulle hjälpa ensamföretagare, samt höjning av den nedre gränsen för företagens momsplikt från nuvarande 10 000 euro i omsättning till 30 000 euro.

Betänkande FiUB 29/2016 rd
Reservation 1 /sd

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget,

att riksdagen godkänner två uttalanden. (***Reservationens förslag till uttalanden***)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för att bereda ett extra avdrag för lönekostnaderna för en första anställd, som ska gynna småföretagare (LM 107/2016 rd).

2. Riksdagen förutsätter att regeringen söker tillstånd till undantag enligt artikel 395 i rådets direktiv 2006/112/EG för att höja den nedre gränsen för företags momsplikt från en omsättning på 10 000 till 30 000 euro.

Helsingfors 25.11.2016

Timo Harakka /sd
Krista Kiuru /sd
Pia Viitanen /sd
Eero Heinäluoma /sd

Betänkande FiUB 29/2016 rd
Reservation 2 /gröna

RESERVATION 2 /gröna

Motivering

Det företagaravdrag på 5 procent som regeringen föreslår är avsett att stödja företagande. Företagarstödet ska också omfatta personföretag, vilket avses ge samma fördelar som den tidigare sänkningen av samfundsskatten. En stor del av små- och mikroföretagen är personföretag och står i en nyckelställning när det gäller att stärka sysselsättningen.

Nackdelen med ett jämnt, schablonmässigt företagaravdrag är att nyttan koncentreras hos stora och framgångsrika personföretag, exempelvis apotek, juridiska byråer och motsvarande.

För att jämna ut inkomstfördelningseffekten bör företagaravdraget ha ett tak vid 50 000 euro. Alla personföretag kan alltså göra avdraget upp till den gränsen, men på inkomster över 50 000 euro beviljas inte längre företagaravdraget på 5 procent. Det eliminerar nyttan av avdraget för de mest framgångsrika företagen, men den sporrande effekten kvarstår oförändrad för övriga företag. Enligt beräkningar gjorda av riksdagens utredningstjänst skulle den här modellen öka skatteinkomsterna med cirka 23 miljoner euro.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen kompletterar propositionen genom att fastställa ett tak på 50 000 euro för företagaravdraget.

Helsingfors 25.11.2016

Touko Aalto gröna

Betänkande FiUB 29/2016 rd **Reservation 3 /vänst**

RESERVATION 3 /vänst

Motivering

I propositionen föreslås det att inkomstskattelagen ändras. I lagen tas in en bestämmelse om ett så kallat företagaravdrag: privata näringsidkare (firmor, öppna bolag och kommanditbolag) samt ett avdrag på fem procent i beskattningen av jordbruk och renskötare när resultatet beaktas i beskattningen av en fysisk person eller ett dödsbo. Vid beskattningen av skogsbruk beaktas ett motsvarande avdrag. Med andra ord blir 95 procent av inkomsten skattepliktig för företagare och fem procent blir helt skattefritt. Företagarens återstående skattepliktiga inkomst delas som i dag upp i förvärsinkomst och kapitalinkomst.

Målet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet uppmuntra till att bedriva företagsverksamhet. Samfundsskatten sänktes 2014 och nu ska andra företagsformer likställas.

Målet att stödja företagsamhet är välkommet. Ökningen av mängden småföretagare och självanställda har varit en av de starkaste trenderna i näringslivet under 2000-talet. De flesta av Finlands 300 000 företag är småföretag med under 10 personer. Antalet självanställda är redan cirka 180 000. Att beakta småföretagarnas särskilda situation har blivit nedprioriterat i jämförelse med andra politiska frågor i diskussionen om exempelvis pensionssystemet, social- och arbetslöshetskydd, beskattning eller företagsstöd.

Trots att regeringens syfte är riktigt, kan detsamma inte sägas om metodarsenalen. Företagaravdraget är en dyr, ineffektiv och ojämlik reform.

Priset för företagaravdraget, över 120 miljoner, är högt i relation till effekterna som också enligt de effektbedömningar som ingår i propositionen är osäkra och blygsamma. Propositionen skulle också öka inkomstskillnaderna eftersom den främst skulle gynna den lilla minoritet av företagarna som tjänar mest. Över 40 procent (53 miljoner euro) av skattelättnaden skulle gälla den högsta inkomstdecilen och klart över hälften (73 miljoner euro) de två högsta decilerna. För en vanlig småföretagare blir nyttan blygsam. För fyra av fem personbolag blir den årliga inkomsten under 30 000 euro. En eventuell om också osäker och moderat tillväxt kan enligt regeringens bedömning ske främst i personföretag vars resultat överstiger 100 000 euro. Deras antal är cirka 5 000.

Företagaravdraget skulle också minska skattebasen och komplicera skattesystemet. Beskattningen av olika inkomster skulle differentieras allt mer.

Dessutom bör det noteras att beskattningen i regel inte är mer ”rättvis” för personföretag än för aktiebolag. Som det framgår av propositionens motivering: ”Merparten av småföretagens resultat beskattas som förvärsinkomst. I genomsnitt över 90 procent av resultatet för näringsidkare och cirka 77 procent av resultatet för delägare i personbolag beskattades som förvärsinkomst under skatteåret 2014. Beskattningen av förvärsinkomster är lätt på låga och medelstora inkomstnivåer, på vilka merparten av småföretagen placerar sig. På grund av de små inkomstbildningarna och den därav följande lätta beskattning av förvärsinkomsterna är beskattningen av småföretag i nuläget lättare än samfundsskattesatsen, 20 procent, i en tydlig majoritet av fallen. Den störs-

Betänkande FiUB 29/2016 rd
Reservation 3 /vänst

ta nyttan räknat i euro av det föreslagna avdraget får det fåtal företag med stora inkomster vars inkomst av företagsverksamheten till stor del beskattas som förvärvsinkomst. Även företag med stora inkomster som huvudsakligen beskattas som kapitalinkomst drar nytta av avdraget.”

Med avseende på rättvisa skatter bör man också beakta en sak som också har aktualiserats vid utskottets utfrågning av sakkunniga, nämligen att personbolag och jordbruksföretagare har tillgång till olika metoder för att jämna ut resultatet — såsom driftsreservering, utjämningsavsättning för jordbruksföretagare och utgiftsreservering och skogsavdrag för skogsbruksföretagare — som bidrar till att kompensera för den skillnad i skattegrad mellan aktiebolag och andra näringsidkare som nämns i propositionen. Vid jämförelsen mellan skattegrader bör också dessa skillnader i skattebas beaktas.

Under de senaste decennierna har merparten av nya arbetstillfällen uppstått bland små och medelstora företag och i synnerhet bland mindre företag med under fem personer. Att underlätta för småföretag och stödja anställning av en första anställd syns således också i arbetslöshetsstatistiken.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget,

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder följande åtgärder för att underlätta småföretagarnas ställning: en betydande höjning av den nedre gränsen för momsplikten, en automatisk lönesubvention som ska underlätta anställning av en första anställd samt underlätad samordning av utkomstskyddet för arbetslösa, småskalig företagsamhet och lönearbete exempelvis genom kombinerad försäkring.

Helsingfors 25.11.2016

Kari Uotila vänst